

Najdba laškega gada *Vipera aspis* v Breginjskem kotu poleti 2001

Gregor TORKAR

Prekomorskih brigad 14, 5220 Tolmin, Slovenija, E- mail: gregor.torkar@guest.arnes.si

Izvilleček. Članek opisuje najdbo laškega gada (*Vipera aspis*), ki je bil junija 2001 opažen in fotografiran v bližini vasi Logje južno od Breginja. Gre za eno redkih najdb v novejšem času, ki potrjuje pojavljanje te vrste v Sloveniji. Poleg laškega gada smo na območju Breginjskega kota zabeležili še štiri vrste kač.

Ključne besede: plazilci, kače, *Vipera aspis*, razširjenost, Slovenija

Abstract. OBSERVATION OF THE ASP VIPER *VIPERA ASPIS* AT BREGINJSKI KOT (W SLOVENIA) - The article presents the results of the snake fauna survey carried out at Breginjski kot in July 2001. Five snake species were recorded, the most important among them being the Asp Viper *Vipera aspis*. It was found and photographed in the vicinity of the village of Logje, south of Breginj. This very rare observation of *Vipera aspis* confirms the occurrence of this species in Slovenia.

Key words: reptiles, *Vipera aspis*, snakes, distribution, Slovenia

Na skrajnem zahodu Slovenije, v Breginjskem kotu, so bile doslej zabeležene štiri vrste kač: navadni gož *Elaphe longissima*, smokulja *Coronella austriaca*, beloluška *Natrix natrix* in laški gad *Vipera aspis* (Mršič 1997, Tome 1996, 2002). Ob popisu kač na prisojnih pobočjih Kobariškega Stola in Muzca, v okolici kraja Breginj in na obrežjih zgornjega toka reke Nadiže (UTM kvadrata UM82 in UM72) smo v obdobju med 2. in 20.7.2001 poleg omenjenih vrst zabeležili še kobranko (*Natrix tessellata*) ter potrdili pojavljanje laškega gada, ki je v Sloveniji izredno redko opažena vrsta. Navadnega goža smo našli na pobočjih Kobariškega Stola in Muzca kot tudi v širši okolici Breginja. V okolici Breginja smo opazili še smokuljo in laškega gada, na obrežjih Nadiže pa kobranko in belouško.

Posebno pomembna je najdba laškega gada. Najstarejše najdbe te vrste na ozemlju Slovenije datirajo v začetek 20. stoletja (Dolce 1979, Tome 1996). Po letu 1932 ga navaja Brelih (1954), vendar pa potrjenih najdb ni bilo že več kot pol stoletja (Brodmann 1987, Mršič 1992, 1997; Tome, 1996). Mršič (1992) ga je na Rdečem seznamu ogroženih plazilcev v

Sloveniji uvrstil med domnevno izumrle vrste. V zadnjih letih je bil laški gad nekajkrat opažen na območju Kobariškega Stola (Tome, ustno), zato ima v *Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur.l. RS 12(82))*: 8994-8975 (24.9.2002) zdaj status prizadete vrste (E).

Kulturna krajina na območju Breginjskega kota se hitro spreminja, še posebno po potresu leta 1976, ki je povzročil izseljevanje prebivalstva in posledično opuščanje ter zaraščanje travnikov in pašnikov. V obravnavanem območju je zaradi večje osenčenosti vedno manj suhih in toplih prisojnih leg, nujnih za laškega gada, z izjemo pobočij Kobariškega Stola in Muzca. Zmanjševanje ugodnih habitatov bi lahko vplivalo na razširjenost laškega gada v Sloveniji, zato bi bili smiselno ohraniti kulturno krajino tudi z vidika te prizadete živalske vrste. Za boljše poznavanje razširjenosti in ekoloških zahtev laškega gada v Sloveniji bi bilo nujno več časa posvetiti usmerjenim raziskavam.

Slika 1. Laški gad (*Vipera aspis*), fotografiran v bližini vasi Logje poleti 2001.

Figure 1. Asp Viper (*Vipera aspis*), photographed in summer 2001 near the village of Logje (W Slovenia).

Summary

The article presents the results of the snake fauna survey carried out in July 2001 at Breginjski kot. Five snake species were found: Asculapian Snake *Elaphe longissima*, Smooth Snake *Coronella austriaca*, Grass Snake *Natrix natrix natrix*, Dice Snake *Natrix tessellata*, and Asp Viper *Vipera aspis*. The observation of Asp Viper is certainly the most important among them. It was found and pictured in the vicinity of the

village of Logje, south of Breginj. This rare observation confirms the occurrence of *Vipera aspis* in Slovenia.

Literatura

- Breljih S. (1954): Prispevek k poznavanju favne plazilcev slovenskega ozemlja. *Biološki vestnik*, Ljubljana 3: 128-131.
- Brodmann P. (1987): Die Giftschlangen Europas und die Gattung Vipera in Afrika und Asien. Kümmerly und Frey, Bern, 148 pp.
- Dolce, S. (1979): L'erpeto fauna del Friuli, Venezia Giulia, Istria e Dalmazia nella collezione del Museo Civico di Storia Naturale di Trieste - Catalogo regionato - Parte II: Reptilia, Serpentes. *Atti del Museo Civico di Storia Naturale di Trieste*, Trieste 31(3): 201-232.
- Mršič N. (1992): Rdeči seznam ogroženih vrst plazilcev (Reptilia) v Sloveniji. *Varstvo narave* 17: 41-44.
- Mršič N. (1997): Plazilci (Reptilia) Slovenije. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana, 167 pp. *Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Ur.l. RS 12(82): 8994-8975 (24.9.2002)*
- Tome S. (1996): Pregled razširjenosti plazilcev v Sloveniji. *Annales* 9: 217-228.
- Tome S. (2002): Kače: Zakaj se jih bojimo?!? Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana, 72 str.